

Ko e Ngaahi Me'a Na'e To'o mei he "Mali Tokolahí 'i Ketilani mo Nāvuú"

Gospel Topics Essay (topics.ChurchofJesusChrist.org)

'Oku tui e Kāingalotu 'o e Siasi ko e mali toko tahá—'a e mali 'i he vaha'a 'o ha tangata 'e taha mo ha fefine 'e tahá—ko e fono tu'u pau ia 'a e 'Eikí ki he malí. Na'e fekau 'e he 'Eikí ki ha ni'ihi 'o Hono kakaí 'i he kuonga 'o e tohi tapú ke nau fakahoko e mali tokolahí—ko e mali 'a ha tangata 'e toko taha ki ha kau fefine tokolahí. Na'e ma'u foki 'e ha ni'ihi 'o e kāingalotu 'o e Siasi 'o Sisū Kalaisi 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní 'i he kuonga mu'a 'a e fekau ko 'ení 'o fakafou 'i he kau palōfita 'a e 'Otuá, pea ne nau talangofua ki ai.

Hili hono ma'u 'e Siosefa Sāmita ha fakahā na'e fekau'i ai ke ne fakahoko 'a e mali tokolahí, na'a ne mali mo ha ngaahi uaifi tokolahí pea na'a ne fakahā ia ki hono ngaahi kaungāngāue ofí. Na'e kau 'a e tefito'i mo'oni ko 'ení 'i he ngaahi konga faingata'a taha 'o hono Fakafoki Mai 'o e ongoongolelé—kia Siosefa pea mo e kāingalotu kehe 'o e Siasi. . . .

Ko e Kamata'anga 'o e Mali Tokolahí 'i he Siasi

. . . Na'e talaange 'e Siosefa ki hano kaungāngāue, na'e tu'o tolu ha hā ange 'a ha 'āngelo kiate ia 'i he vaha'a 'o e ta'u 1834 mo e 1842, mo fekau'i ia ke fakahoko 'a e mali tokolahí 'i he taimi na'a ne momou ai ke fai iá. 'I he hā tu'o tolu mo faka'osi ange 'a e 'āngeló, na'a ne hā ange mo ha heletā 'o fakamanamana'i ke faka'auha 'a Siosefa kae 'oua kuó ne fakahoko mo talangofua kakato ki he fekaú. . . .

Siosefa mo 'Ema

Na'e faingata'a 'a e mali tokolahí kiate kinautolu kotoa na'e kau ki aí. Na'e hoko ia ko ha me'a matu'aki faingata'a mo'oni kia 'Ema, ko e uaifi 'o Siosefa Sāmitá. 'Oku si'isi'i ha ngaahi lekooti 'o e tali 'a 'Ema ki he mali tokolahí; na'e 'ikai ke ne tuku ha fakamatala tonu, 'o faingata'a ai ke toe fa'u ha fakamatala ki he'ene ngaahi fakakaukaú. Na'e fe'ofa'aki mo fefaka'apa'apa'aki lahi 'aupito 'a Siosefa mo 'Ema. Hili 'ene fakahoko e mali tokolahí, na'a ne fakamatala'i 'ene ngaahi ongó 'i he'ene tohinoá ki hono "ofa'anga ko 'Emá," 'a ia na'a ne fakamatala'i 'oku "ta'e-ilifia, tu'u ma'u mo ta'eue'ia, ta'e-feliliuaki, mo 'ofa 'a 'Ema." Hili e pekia 'a Siosefá, na'e tauhi 'e 'Ema ha konga si'i 'o hono lou'ulú 'i ha fo'i kahoa na'a ne kahoa 'i hono kiá. . . .

'Ahi'ahí mo e Fakamo'oni Fakalaumālié

. . . Fakatatau ki he lau 'a Hēleni Mā Kimipoló, ne pehē 'e Siosefa Sāmita "e hoko hono fakahoko 'o e tefito'i mo'oni ko 'ení ko e 'ahi'ahi faingata'a taha ke sivi'i ai e tui 'a e Kāingalotú." . . .

Na'e toki hoko mai pē 'a e fili ke tali ha fa'ahinga 'ahi'ahi faingata'a peheeé hili ha lotu fakamātoato mo ha fakalaulauloto mo'oni. Na'e pehē 'e Pilikihami 'Iongi, 'i he'ene 'ilo fekau'aki mo e mali tokolahí, "ko e fuofua taimi ia 'i he'eku mo'uí na'a ku faka'amu ai ke u maté." Na'a ne pehē, "na'e pau ke u lotu ma'u pē, pea ngāue 'aki 'a e tuí pea na'e fakahā mai 'e he 'Eikí kiate au 'a hono mo'oní pea na'e fakafiemālie'i ai au." . . .

Na'e manatu'i 'e Lusi Uoka 'ene fu'u ongo'i faingata'a 'ia 'i hono fakaafe'i ia 'e Siosefa Sāmita ke hoko ko hono uaifi. Na'a ne tohi 'o pehē, "Na'e fakafepaki'i fefeka ia 'e hoku lotó kotoa." Kae hili ha ngaahi pō 'o 'ene ta'emamohé mo tū'ulutui 'o lotú, na'a ne ongo'i fiemālie 'i hono "fakafonu 'aki hono lokí ha tākiekina mā'oni'oni" 'o tatau mo e "ulo ngingila 'o e la'aá." Na'a ne pehē, "Ne fakafonu hoku lotó 'aki ha ongo nonga mo ha melino ne te'eki ai ke u a'usia kimu'a," pea na'e "ma'u kotoa 'e hoku sinó 'a e fiefia taupotú."

Faka'osi

'Oku 'ikai fa'a lava ke fakamamafa'i 'a e faingata'a hono fakaafe'iloaki ha tefito'i mo'oni fakatupu fakakikihi hangē ko e mali tokolahí. Na'e faka'atā 'e ha fakamo'oni fakalaumālie ki hono mo'oní ke tali 'e Siosefa Sāmita mo e toenga 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní 'a e tefito'i mo'oni ko 'ení. Neongo 'ene faingata'a, ka na'e hoko mo'oni hono fakaafe'iloaki 'o e mali tokolahí 'i Nāvuú ke "fakatupu ha hako" ki he 'Otuá. Ko e tokolahí 'o e kāingalotu he 'aho ní 'oku nau tuku'au mai mei ha Kāingalotu faivelenga na'a nau fakahoko 'a e mali tokolahí.